II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚII ȘI ORGANE ALE UNIUNII EUROPENE

COMISIE

Comunicare a Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar

(2009/C 72/01)

1. INTRODUCERE

1. De la mijlocul anului 2007, funcționarea piețelor creditelor pentru instituțiile financiare este grav perturbată. Acest lucru a dus la epuizarea lichidităților în sectorul bancar și la o reticență din partea băncilor în a furniza împrumuturi altor bănci și economiei, în general. Întrucât perturbarea piețelor creditelor s-a agravat în ultimele optsprezece luni, criza financiară s-a intensificat, iar economia mondială a intrat într-o recesiune gravă.

2. Este greu să se întrezărească o soluționare a crizei financiare și o restabilire a economiei mondiale fără să se asigure stabilitatea sectorului bancar și a sistemului financiar global. Numai atunci investitorii își vor recăpăta încrederea, iar băncile își vor relua comportamentul obișnuit în ceea ce privește creditarea. Prin urmare, statele membre au instituit măsuri de sprijinire a stabilității sectoarelor lor bancare și a activității de creditare, concretizate mai ales prin infuzie de nou capital din fonduri publice și prin furnizarea de garanții guvernamentale pentru împrumuturile băncilor. Aceste măsuri au fost anunțate în octombrie 2008 și au fost puse în aplicare treptat în ultimele luni.

3. Recent, o serie de state membre și-au anunțat intenția de a suplimenta măsurile de sprijin pe care le aplică în prezent prin adoptarea unor măsuri de salvare a activelor bancare depreciate. Aceste anunțuri, cărora li s-a adăugat o inițiativă similară în Statele Unite, au declanșat o dezbatere pe scară largă în cadrul Comunității cu privire la avantajele salvării activelor ca măsură de sprijin guvernamental acordat băncilor. În contextul acestei dezbateri, prezenta comunicare a fost pregătită de Comisie, în consultare cu Banca Centrală Europeană (BCE), și se bazează pe recomandările din 5 februarie 2009 ale Eurosistemului (a se vedea anexa I).

4. Prezenta comunicare se axează asupra aspectelor care trebuie abordate de statele membre atunci când iau în considerare, elaborează și pun în aplicare măsuri de salvare a activelor. În general, aceste aspecte includ motivul pentru care s-ar opta pentru salvarea activelor ca măsură de salvgardare a stabilității financiare și de sprijinire a activității de creditare a băncilor; considerațiile pe termen mai lung, și anume asigurarea viabilității sectorului bancar și sustenabilității bugetare, care trebuie luate în considerare atunci când se are în vedere aplicarea de măsuri de salvare a activelor și necesitatea unei abordări comunitare comune și coordonate în ceea ce privește salvarea activelor, în special pentru a asigura condiții de egalitate. În contextul unei astfel de abordări comunitare, prezenta comunicare oferă, de asemenea, mai multe orientări specifice privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat salvării activelor, punându-se accentul pe aspecte precum (i) cerințele referitoare la transparență și la dezvăluirea informațiilor; (ii) repartizarea sarcinilor între state, acționari și creditori; (iii) alinierea stimulentelor pentru beneficiari la obiectivele de politică publică; (iv) principiile care stau la baza elaborării măsurilor de salvare a activelor în ceea ce privește eligibilitatea, evaluarea și gestionarea activelor depreciate și (v) relația dintre salvarea activelor, alte măsuri de sprijin guvernamental și restructurarea băncilor.

2. SALVAREA ACTIVELOR CA MĂSURĂ DE SALVGARDARE A STABILITĂȚII FINANCIARE ȘI DE SPRIJINIRE A ACTIVITĂȚII DE CREDITARE A BĂNCILOR

5. Obiectivele imediate ale pachetelor de salvare ale statelor membre anunțate în octombrie 2008 sunt salvgardarea stabilității financiare și sprijinirea activității de creditare a economiei reale. Este prea devreme pentru a se trage concluzii definitive privind eficacitatea pachetelor, dar este clar că acestea au îndepărtat riscul unui colaps financiar și au sprijinit funcționarea unor piețe interbancare importante. Pe de altă parte, evoluția activității de creditare a economiei reale de la anunțarea pachetelor a fost nefavorabilă, statisticile recente indicând o diminuare bruscă a expansiunii creditului ([1]). În multe state membre, relatările privind refuzul băncilor de a acorda credite întreprinderilor sunt deja extrem de numeroase și s-ar părea că penuria de credite este mai mare decât ar fi fost justificată din motive de evoluție ciclică.

6. Unul dintre motivele-cheie identificate ale insuficienței fluxului de credite îl reprezintă incertitudinea cu privire la evaluarea și localizarea activelor depreciate, sursă de probleme în sectorul bancar încă de la începutul crizei. Incertitudinea în ceea ce privește evaluarea activelor nu numai că a continuat să erodeze încrederea în sectorul bancar, dar a și diminuat efectul măsurilor de sprijin guvernamental convenite în octombrie 2008. De exemplu, recapitalizarea băncilor a reprezentat o protecție împotriva deprecierii activelor, dar o mare parte a protecției furnizate de capital a fost absorbită de bănci pentru a constitui provizioane pentru deprecieri viitoare ale activelor. Băncile au luat deja măsuri în vederea soluționării problemei activelor depreciate. Acestea au contabilizat deprecieri substanțiale ale valorii activelor ([2]), au întreprins măsuri de limitare a pierderilor rămase prin reclasificarea activelor în cadrul bilanțurilor lor și au pus deoparte treptat capital suplimentar pentru a-și consolida solvabilitatea. Cu toate acestea, problema nu a fost soluționată în mod satisfăcător și amploarea neașteptată a încetinirii economice indică acum o deteriorare continuă și mai accentuată a calității de credit a activelor bancare.

7. Salvarea activelor ar soluționa direct problema incertitudinii cu privire la calitatea bilanțurilor bancare și, prin urmare, ar contribui la recăpătarea încrederii în sectorul bancar. Ar putea, de asemenea, contribui la evitarea riscului unor runde repetate de recapitalizare a băncilor în contextul accentuării deprecierii activelor pe fondul deteriorării situației în ceea ce privește economia reală. Din acest motiv, o serie de state membre iau serios în considerare salvarea activelor bancare depreciate ca măsură care să vină în completarea altor măsuri în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei convenite de șefii de stat și de guvern în octombrie 2008.

3. CONSIDERAȚII PE TERMEN MAI LUNG: RECĂPĂTAREA VIABILITĂȚII SECTORULUI BANCAR ȘI SUSTENABILITATEA FINANȚELOR PUBLICE

8. Măsurile de salvare a activelor trebuie elaborate și puse în aplicare în așa fel încât să ducă la realizarea cât mai eficace a obiectivelor imediate de salvgardare a stabilității financiare și de sprijinire a activității de creditare a băncilor. Un aspect important care trebuie abordat în acest context este asigurarea unei participări adecvate la măsurile de salvare a activelor prin stabilirea unor prețuri și condiții adecvate și printr-o participare obligatorie, dacă este considerată necesară. Cu toate acestea, elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de salvare a activelor nu ar trebui să se concentreze exclusiv pe aceste obiective imediate. Este esențial să se țină cont și de considerațiile pe termen mai lung.

9. În cazul în care măsurile de salvare a activelor nu sunt aplicate astfel încât să izoleze pericolul unor perturbări grave ale concurenței între bănci (atât în cadrul statelor membre, cât și la nivel transfrontalier) în conformitate cu normele în materie de ajutoare de stat prevăzute de Tratatul de instituire a Comunității Europene, inclusiv, atunci când este necesar, să se recurgă la restructurarea beneficiarilor, rezultatul va fi un sector bancar comunitar mai slab din punct de vedere structural, ceea ce va avea implicații negative asupra potențialului productiv al economiei globale. În plus, ar putea duce la necesitatea recurentă a intervenției guvernamentale în sector, implicând o povară tot mai mare pentru

([1]) Dacă datele oficiale privind zona euro indică faptul că băncile continuă încă să acorde credite întreprinderilor, tendința subiacentă indică o diminuare a acestora, ratele lunare de creștere a creditării înregistrând o încetinire semnificativă spre sfârșitul anului 2008. În decembrie 2008, împrumuturile acordate de bănci economiei private (împrumuturi către alte entități decât instituțiile financiare monetare, cu excepția guvernelor) s-au diminuat cu 0,4 % față de luna noiembrie.

([2]) De la mijlocul anului 2007 și până în prezent, s-a înregistrat o depreciere totală a valorii activelor de 1 063 miliarde USD, din care 737,6 miliarde USD au fost raportate de bănci cu sediul în SUA, iar 293,7 miliarde USD de bănci cu sediul în Europa. Din această ultimă sumă, 68 miliarde USD au fost raportate în Elveția. În ciuda amplorii deprecierii valorii activelor raportate deja, FMI estimează în prezent că pierderile totale înregistrate de bănci ca urmare a deprecierii activelor este probabil să ajungă la 2 200 miliarde USD. Această estimare se bazează pe deținerea la nivel mondial de creanțe provenite din ipoteci, creanțe de consum și datorii ale întreprinderilor, originare și securitizate în SUA, care a crescut constant de la începutul crizei. Unii analiști ai pieței sugerează că este posibil ca pierderile totale să fie mult mai mari. De exemplu, Nouriel Roubini, care a susținut tot timpul că sumele estimate oficial sunt prea mici, sugerează acum că pierderile totale ar putea fi de 3 600 miliarde USD numai în Statele Unite.

finanțele publice. Astfel de riscuri sunt grave, având în vedere amploarea probabilă a expunerii statului. Pentru a limita riscul unui astfel de prejudiciu care se poate produce pe termen mai lung, intervenția guvernamentală în sectorul bancar ar trebui direcționată adecvat și însoțită de garanții comportamentale care să alinieze stimulentele acordate băncilor la obiectivele de politică publică. Măsurile de salvare a activelor ar trebui să facă parte dintr-un efort global de restabilire a viabilității sectorului bancar, bazat pe restructurările necesare. Necesitatea restructurărilor în sectorul bancar ca și contrapartidă pentru sprijinul guvernamental este analizată mai detaliat în contextul normelor în materie de ajutoare de stat, în secțiunile 5 și 6.

10. La elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de salvare a activelor, este esențial, de asemenea, ca statele membre să ia în considerare contextul bugetar. Estimările deprecierilor totale prognozate ale valorii activelor sugerează faptul că, în ceea ce privește salvarea activelor, costurile bugetare ale statelor membre — reale, eventuale sau ambele categorii — ar putea fi semnificative, atât în termeni absoluți, cât și prin raportare la produsul intern brut (PIB). Sprijinul guvernamental sub formă de salvare a activelor (și alte măsuri) nu ar trebui să aibă o asemenea amploare încât să constituite motive de îngrijorare cu privire la sustenabilitatea finanțelor publice, ducând la supraîndatorare sau probleme de finanțare. Astfel de considerații sunt deosebit de importante în contextul actual al adâncirii deficitelor bugetare, al creșterii nivelurilor îndatorării publice și al provocărilor cu care se confruntă emiterea de obligațiuni de stat.

11. Mai concret, situația bugetară a statelor membre va constitui un aspect important de luat în considerare la alegerea mecanismului de gestionare a activelor care fac obiectul salvării, și anume achiziția activelor, asigurarea activelor, swap-ul de active sau un hibrid al acestora ([1]). Este posibil ca implicațiile asupra credibilității bugetare ale diverselor abordări privind salvarea activelor să nu difere semnificativ, întrucât este probabil ca piețele financiare să nu anticipeze pierderile potențiale în mod similar ([2]). Cu toate acestea, o abordare care necesită achiziția completă și *ex ante* a activelor depreciate ar avea un impact mai rapid asupra indicatorilor bugetari și finanțării guvernamentale. Dacă alegerea mecanismului de gestionare a activelor depreciate este responsabilitatea fiecărui stat membru, ar putea fi avute în vedere abordări hibrid prin care activele rele să fie izolate din bilanțul băncilor într-o entitate separată (fie în cadrul sau în afara băncilor) care să beneficieze într-un fel sau altul de o garanție guvernamentală. O astfel de abordare este atractivă întrucât oferă multe dintre beneficiile abordării bazate pe achiziționarea activelor din perspectiva recăpătării încrederii în sistemul bancar, limitând în același timp impactul bugetar imediat.

12. În contextul unor resurse bugetare limitate, poate fi oportun ca măsurile de salvare a activelor să se axeze asupra unui număr limitat de bănci, de importanță sistemică. În cazul unora dintre statele membre, pot exista limita importante în ceea ce privește salvarea activelor băncilor, din cauza constrângerilor bugetare existente și/sau a dimensiunii bilanțului băncilor acestora în raport cu PIB-ul.

4. NECESITATEA UNEI ABORDĂRI COMUNITARE COMUNE ȘI COORDONATE

13. Atunci când se are în vedere un anumit tip de măsuri de salvare a activelor, este necesar să se reconcilieze obiectivele imediate privind asigurarea stabilității financiare și activitatea de creditare bancară cu necesitatea de a evita aducerea unor prejudicii pe termen mai lung sectorului bancar din Comunitate, pieței unice și economiei globale. Acest lucru poate fi realizat cel mai eficace printr-o abordare comunitară comună și coordonată, care să aibă următoarele obiective principale:

(a) stimularea încrederii pieței prin demonstrarea capacității de a elabora un răspuns eficace la criza financiară, la nivel comunitar, și prin crearea perspectivei unor efecte de contagiune pozitive în rândul statelor membre și pe piețele financiare în sens larg;

(b) limitarea efectelor de contagiune negative în rândul statelor membre atunci când introducerea de măsuri de salvare a activelor de către un stat membru care întreprinde primul o astfel de măsură induce o presiune asupra altor state membre să îl urmeze și riscă să genereze o cursă a subvențiilor între statele membre;

([1]) Aceste mecanisme sunt analizate mai detaliat în anexa II.

([2]) Nu este obligatoriu ca achiziționarea activelor de către guvern să implice costuri bugetare pe termen mai lung dacă o parte suficientă din activele achiziționate poate fi vândută ulterior obținându-se un profit (a se vedea exemplele privind SUA și Suedia din anexa II). Cu toate acestea, implică cheltuieli bugetare inițiale care ar duce la creșterea datoriei publice brute și a necesităților de finanțare brute ale guvernului. O abordare bazată pe swap-ul de datorii publice contra activelor depreciate ar putea fi folosită pentru a diminua problemele operaționale aferente emiterii, dar nu ar evita impactul asupra indicatorilor bugetari și nici creșterea ofertei în materie de titluri de datorii publice.

(c) protejarea pieței unice a serviciilor financiare, asigurând coerența măsurilor de salvare a activelor introduse de statele membre și rezistând protecționismului financiar;

(d) asigurarea respectării obligațiilor de control în materie de ajutoare de stat și a oricăror alte obligații legale prin continuarea asigurării coerenței măsurilor de salvare a activelor și prin minimizarea denaturărilor concurenței și a hazardului moral.

14. Coordonarea între statele membre ar fi necesară numai la nivel general și ar putea fi realizată păstrând în același timp un grad de flexibilitate suficient pentru a adapta măsurile la situația specifică a fiecărei bănci. În absența unei coordonări suficiente *ex ante*, multe din aceste obiective vor fi atinse numai prin obligații *ex post* suplimentare în materie de control al ajutoarelor de stat. Prin urmare, orientările comune privind caracteristicile de bază ale măsurilor de salvare ar contribui la minimizarea necesității de a efectua corecții și ajustări ca urmare a evaluării efectuate în temeiul normelor în materie de ajutoare de stat. Astfel de orientări sunt furnizate în secțiunile următoare.

5. ORIENTĂRI PRIVIND APLICAREA NORMELOR ÎN MATERIE DE AJUTOARE DE STAT MĂSURILOR DE SALVARE

15. Evaluarea riscului activelor pe care le achiziționează și asigurarea faptului că pot acoperi orice pierderi ([1]) aferente acestora este o îndatorire obișnuită a băncilor. Cu toate acestea, se poate considera că salvarea activelor sprijină stabilitatea financiară. Măsurile publice de salvare a activelor reprezintă ajutor de stat în măsura în care, datorită lor, banca beneficiară nu mai trebuie să înregistreze o pierdere sau o rezervă pentru o posibilă pierdere aferentă activelor sale depreciate (sau le compensează pentru înregistrarea acestora) și/sau să elibereze capital de reglementare pentru alte utilizări. Acesta ar fi în special cazul în care sunt achiziționate sau asigurate active depreciate la o valoare mai mare decât prețul pieței sau în cazul în care prețul garanției nu compensează statul pentru obligația sa maximă posibilă pe care și-o asumă în cadrul garanției ([2]).

16. Cu toate acestea, orice ajutor pentru măsuri de salvare a activelor ar trebui să respecte următoarele principii generale: necesitatea, proporționalitatea și minimizarea denaturărilor concurenței. O astfel de asistență implică denaturări grave ale concurenței între băncile beneficiare și nebeneficiare și între băncile beneficiare care au nevoie de ajutor în grade diferite. Băncile nebeneficiare care sunt în esență solide se pot simți obligate să ia în calcul solicitarea unei intervenții guvernamentale pentru a-și păstra poziția concurențială pe piață. Denaturări similare ale concurenței pot apărea între statele membre, existând riscul declanșării unei curse a subvențiilor între statele membre (în încercarea acestora de a-și salva băncile, fără a ține seama de efectul asupra băncilor din alte state membre), precum și riscul unei derive către protecționism financiar și fragmentarea pieței interne. Prin urmare, participarea la schema de salvare a activelor ar trebui condiționată de îndeplinirea unor criterii definite clar și obiective pentru a evita ca o anumită bancă să beneficieze de avantaje necuvenite.

17. Principiile care stau la baza aplicării normelor în materie de ajutoare de stat, în special a articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat, oricărei măsuri de sprijinire a băncilor în contextul crizei financiare mondiale au fost stabilite în Comunicarea Comisiei — *Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale* ([3]). Orientări mai detaliate privind aplicarea concretă a acestor principii în ceea ce privește recapitalizarea au fost furnizatre ulterior în Comunicarea Comisiei — *Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței* ([4]). În același spirit, orientările prevăzute de prezenta comunicare, care se bazează pe aceleași

([1]) De regulă, băncile dețin o varietate de active, inclusiv: numerar, active financiare (bonuri de tezaur, titluri de credit, titluri de participare, credite negociate și produse de bază), produse derivate (swap-uri, opțiuni), împrumuturi, investiții financiare, imobilizări necorporale, proprietăți, uzine și echipamente. Pot fi înregistrate pierderi atunci când activele sunt vândute sub valoarea lor contabilă, atunci când valoarea lor scade și sunt prevăzute rezerve pentru pierderile posibile sau *ex post*, când fluxurile de venituri obținute la scadență sunt mai mici decât valoarea contabilă.

([2]) Se consideră că o garanție constituie ajutor de stat atunci când banca beneficiară nu poate găsi un operator privat independent pe piață care să fie dispus să îi ofere o garanție similară. Valoarea ajutorului de stat este stabilită la cea a obligației nete maxime pentru stat.

([3]) JO C 270, 25.10.2008, p. 8.

([4]) JO C 10, 15.1.2009, p. 2.

principii, identifică caracteristicile-cheie ale măsurilor sau schemelor de salvare a activelor, care determină eficacitatea lor, precum și impactul pe care îl au asupra concurenței. Aceste orientări se aplică tuturor băncilor care beneficiază de măsuri de salvare a activelor, indiferent de situația fiecăreia, însă implicațiile practice ale aplicării lor pot varia în funcție de profilul de risc și de viabilitatea beneficiarului. Principiile care stau la baza acestor orientări se aplică *mutatis mutandis* atunci când două sau mai multe state membre își coordonează măsurile pentru a salva activele băncilor transfrontaliere.

18. Prezenta comunicare urmărește stabilirea unor principii și condiții coordonate pentru a asigura o cât mai mare eficacitate a măsurilor de salvare a activelor pe piața unică, ținând seama de obiectivul pe termen lung de restabilire a condițiilor de piață normale, rămânând totodată suficient de flexibile încât să răspundă unor caracteristici specifice sau să furnizeze măsuri sau proceduri suplimentare la nivel individual sau național, din motive de stabilitate financiară. Aplicarea unor măsuri de salvare a activelor eficace ar trebui să ducă la menținerea activității de creditare a economiei reale.

5.1. **Identificarea adecvată a problemei și opțiuni de soluționare a acesteia: transparență totală și divulgarea completă a informațiilor *ex ante* privind deprecierea activelor și evaluarea *ex ante* a băncilor eligibile**

19. Orice măsură de salvare a activelor trebuie să se bazeze pe o identificare clară a amplorii problemelor băncii legate de active, a solvabilității sale intrinseci înainte de primirea sprijinului și a perspectivelor ca aceasta să redevină viabilă, luând în considerare în mod corespunzător toate alternativele posibile pentru a facilita procesul de restructurare necesar, pentru a preveni denaturarea stimulentelor acordate tuturor actorilor implicați și pentru a evita risipirea resurselor statului fără ca acestea să contribuie la reluarea fluxului normal de credite către economia reală.

20. Prin urmare, pentru a minimiza riscul unei necesități recurente de a recurge la intervenții ale statului în favoarea aceloraşi beneficiari, condiția prealabilă pentru a beneficia de salvarea activelor ar trebui să fie îndeplinirea următoarelor criterii:

(a) cererile de ajutor ar trebui să facă *ex ante* obiectul unei transparențe totale și a unei divulgări complete, de către băncile eligibile, a informațiilor cu privire la activele care vor face obiectul măsurilor de salvare, pe baza unei evaluări adecvate, certificate de experți independenți recunoscuți și validate de autoritatea de supraveghere pertinentă, în conformitate cu principiile evaluării detaliate în secțiunea 5.5 ([1]), divulgarea informațiilor privind activele depreciate ar trebui să fie efectuată înainte de intervenția guvernamentală,acest lucru ar trebui să ducă la determinarea valorii ajutorului și a pierderilor suferite de bancă în urma transferului de active ([2]);

(b) după înaintarea unei cereri de ajutor de către o anumită bancă, ar trebui efectuată o analiză completă a activităților și bilanțului băncii respective, în vederea evaluării gradului de adecvare al capitalului băncii și a perspectivelor acesteia de a fi viabilă în viitor (analiza viabilității);această analiză trebuie să aibă loc în paralel cu certificarea activelor depreciate care fac obiectul programului de salvare a activelor, dar, având în vedere amploarea acesteia, ar putea fi încheiată după intrarea băncii în programul de salvare a activelor;rezultatele analizei viabilității trebuie notificate Comisiei și vor fi luate în considerare la evaluarea măsurilor necesare a fi întreprinse ca urmare a analizei efectuate (a se vedea secțiunea 6).

5.2. **Repartizarea între statele membre, acționari și creditori a sarcinii pe care o reprezintă costurile aferente activelor depreciate**

21. De regulă, băncile ar trebui să suporte în cea mai mare măsură posibilă pierderile asociate activelor depreciate. Acest lucru necesită, în primul rând, transparență totală și divulgarea de informații complete *ex ante*, urmate de o evaluare corectă a activelor înainte de intervenția guvernamentală și o remunerare corectă a statului pentru măsura de salvare a activelor, indiferent de forma acesteia, astfel încât să se asigure faptul că responsabilitatea acționarilor și repartizarea sarcinilor între aceştia sunt echivalente, oricare ar fi modelul ales. Combinarea acestor elemente ar trebui să ducă la coerență globală în ceea ce

([1]) Fără a aduce atingere necesității de a face public impactul asupra bilanțului al unei măsuri de salvare a activelor care implică o repartizare adecvată a sarcinii, termenii „transparență" și „divulgare completă" se înțeleg ca transparență față de autoritățile naționale, experții independenți implicați și Comisia.

([2]) Valoarea ajutorului corespunde diferenței dintre valoarea de transfer a activelor (care are la bază, de regulă, valoarea lor economică reală) și prețul pieței. În acest document, pierderile suferite corespund diferenței dintre valoarea de transfer a activelor și valoarea lor contabilă. Pierderile efective vor fi cunoscute în mod normal numai *ex post*.

privește repartizarea sarcinilor în cadrul diverselor forme de sprijin din partea statului, având în vedere caracteristicile distincte specifice ale diferitelor tipuri de asistență ([1]).

22. Odată activele evaluate corespunzător și pierderile identificate corect ([2]), dacă acest lucru ar duce la o situație de insolvabilitate tehnică în lipsa intervenției statului, banca ar trebui fie să fie pusă sub administrare judiciară, fie lichidată, în conformitate cu legislația comunitară și națională. Într-o astfel de situație, pentru a menține stabilitatea financiară și încrederea, poate fi oportună oferirea de protecție sau de garanții titularilor de obligațiuni ([3]).

23. Atunci când punerea unei bănci sub administrare judiciară sau lichidarea ordonată a acesteia nu pare a fi oportună din motive de stabilitate financiară ([4]), s-ar putea acorda băncilor ajutor sub formă de garanții sau de achiziționare de active, limitat strict la minim, astfel încât acestea să poată continua să funcționeze pe perioada care ar fi necesară pentru a se elabora fie un plan de restructurare, fie unul de lichidare ordonată a acestora. În astfel de cazuri, ar fi normal ca și acționarii să suporte pierderile, cel puțin până la atingerea limitelor reglementare ale adecvării capitalului. Pot fi luate în considerare și opțiuni privind naționalizarea acestor bănci.

24. Atunci când nu este posibil să se realizeze *ex ante* repartizarea în totalitate a sarcinilor, ar trebui să se ceară băncii să contribuie la acoperirea pierderilor sau a riscurilor într-o etapă ulterioară, de exemplu sub formă de clauze de recuperare sau, în cazul unei scheme de asigurare, printr-o clauză „primă pierdere" care să fie suportată de bancă (de regulă, cel puțin 10 %) și o clauză „partajare a pierderilor restante", prin care banca participă la un procent (de regulă, cel puțin 10 %) din orice pierderi suplimentare ([5]).

25. În general, cu cât contribuția inițială este mai mică, cu atât este mai necesară o contribuție a acționarilor într-o etapă ulterioară, fie sub forma unei conversii a pierderilor statului în acțiuni ale băncii și/sau sub forma unor măsuri compensatorii suplimentare care să limiteze denaturarea concurenței atunci când se analizează restructurarea necesară.

5.3. **Alinierea stimulentelor oferite băncilor pentru a participa la salvarea activelor la obiectivele de politică publică**

26. Caracteristica generală a programelor de salvare a activelor depreciate ar trebui să fie limitarea perioadei de înscriere la șase luni de la lansarea schemei de către guvern. Astfel, se va limita tendința băncilor de a amâna divulgarea informațiilor privind activele depreciate în speranța că ulterior vor fi furnizate rate mai mari de ajutor și se va facilita soluționarea rapidă a problemelor din sectorul bancar înainte ca declinul economic să agraveze și mai mult situația. Pe perioada celor șase luni în care este posibilă înscrierea în vederea participării la program, băncile ar putea să prezinte „coșuri" de active eligibile care să facă obiectul măsurilor de salvare a activelor, cu posibilitatea reînnoirii acestora ([6]).

27. Poate fi necesară elaborarea unor mecanisme adecvate care să asigure faptul că la măsura guvernamentală participă băncile care au cel mai mult nevoie de salvarea activelor. Astfel de mecanisme ar putea include participarea obligatorie la program și ar trebui să includă cel puțin divulgarea obligatorie de informații autorităților de supraveghere. Obligația ca toate băncile să dezvăluie magnitudinea problemelor lor legate de active va contribui la identificarea clară a necesității aplicării unei scheme de salvare a activelor la nivel de state membre, precum și a domeniului de aplicare al acesteia.

([1]) Măsurile de salvare a activelor pot fi comparabile oarecum cu infuziile de capital, întrucât oferă un mecanism de absorbție a pierderilor și au efect de capital de reglementare. Cu toate acestea, în cazul măsurilor de salvare a activelor statul își asumă un risc mai mare în privința unui anumit portofoliu de active depreciate, fără să existe o contribuție directă a activității generatoare de venituri și fonduri ale băncii și fonduri și care depășește o posibilă participație a sa în cadrul băncii. Având în vedere faptul că în cazul salvării activelor dezavantajele sunt mai numeroase, iar avantajele mai limitate, remunerația ar trebui să fie, de regulă, mai mare decât pentru infuziile de capital.

([2]) Prin compararea valorii contabile a activelor cu valoarea de transfer a acestora (și anume, valoarea lor economică reală).

([3]) Cu toate acestea, în mod normal protecția acționarilor ar trebui exclusă. A se vedea deciziile NN 39/08 (Danemarca, Ajutor pentru lichidarea băncii Roskilde) și NN 41/08 (Regatul Unit, Ajutor de salvare pentru Bradford & Bingley).

([4]) De exemplu, în cazul în care dimensiunea sau tipul de activitate al băncii ar fi imposibil de gestionat într-o procedură de administrare judiciară sau prin lichidare ordonată fără a avea implicații sistemice periculoase asupra altor instituții financiare sau asupra acordării de împrumuturi economiei reale. În acest sens, ar fi necesară o justificare din partea autorității monetare și/sau de supraveghere.

([5]) Alți factori, de exemplu o remunerație mai mare, pot influența nivelul adecvat. În plus, trebuie remarcat faptul că este posibilă apariția compensărilor *ex post* doar la câțiva ani de la aplicarea măsurii și, prin urmare, se poate prelungi astfel în mod nesatisfăcător incertitudinea legată de evaluarea activelor depreciate. Clauzele de recuperare bazate pe o evaluare *ex ante* nu ar implica această problemă.

([6]) În cazul activelor care fac obiectul programului de salvare și a căror scadență este ulterioară.

28. În cazurile în care participarea nu este obligatorie, schema poate include stimulente adecvate (precum furnizarea de garanții sau de drepturi acționarilor existenți, astfel încât aceștia să poată participa la atragerea în viitor de capital privat în termeni preferențiali) pentru a facilita preluarea de către bănci fără a se deroga de la principiile transparenței și divulgării informațiilor, evaluării corecte și repartizării sarcinilor.

29. Participarea după expirarea perioadei de înscriere de șase luni ar trebui să fie posibilă numai în circumstanțe excepționale și imprevizibile pentru care banca nu este responsabilă ([1]) și cu condiția îndeplinirii unor cerințe mai stricte, precum o mai mare remunerare a statului și/sau măsuri compensatorii mai importante.

30. Accesul la măsurile de salvare a activelor ar trebui să fie întotdeauna condiționat de o serie de constrângeri de ordin comportamental adecvate. În special, băncile beneficiare ar trebui să facă obiectul unor restricții care să asigure faptul că efectele asupra capitalului ale măsurii de salvare sunt folosite pentru a acorda credite în vederea satisfacerii în mod adecvat a cererii în conformitate cu criterii comerciale și fără discriminare, și nu pentru a finanța o strategie de extindere (în special achiziția de bănci solide) în detrimentul concurenților.

31. De asemenea, ar trebui avute în vedere impunerea unor restricții cu privire la politica în materie de dividende și a unor plafoane în ceea ce privește remunerația personalului de conducere. Caracteristicile specifice ale constrângerilor de ordin comportamental ar trebui stabilite pe baza unei evaluări a proporționalității, ținând seama de diverșii factori care pot implica necesitatea unei restructurări (a se vedea secțiunea 6).

5.4. **Eligibilitatea activelor**

32. La stabilirea gamei de active eligibile pentru salvare, trebuie găsit un echilibru între îndeplinirea imediată a obiectivului asigurării stabilității financiare și necesitatea de a asigura faptul că, pe termen mediu, se restabilește funcționarea normală a pieței. Activele cunoscute sub titulatura de „active toxice" (de exemplu, titlurile din SUA garantate cu ipotecă și fondurile speculative și instrumentele derivate asociate), care au declanșat criza financiară și care în mare parte nu mai pot fi transformate în lichidități sau a căror valoare face obiectul unei ajustări negative importante, par să constituie cel mai important motiv al incertitudinii și scepticismului privind viabilitatea băncilor. Restrângerea gamei de active eligibile la astfel de active ar limita expunerea statului față de pierderile posibile și ar contribui la prevenirea denaturărilor concurenței ([2]). Cu toate acestea, elaborarea unei măsuri de salvare excesiv de restrânse ar risca să nu ducă la recâștigarea încrederii în sectorul bancar, având în vedere diferențele dintre problemele specifice apărute în diferite state membre și bănci și gradul în care problema reprezentată de activele depreciate afectează în prezent celelalte active. Acest lucru ar pleda în favoarea unei abordări pragmatice care să includă elemente de flexibilitate, ce ar asigura faptul că și alte active beneficiază de măsuri de salvare, într-o măsură adecvată și atunci când acest lucru este justificat în mod corespunzător.

33. Este necesară o abordare comunitară comună și coordonată pentru a identifica activele eligibile pentru măsuri de salvare, atât pentru a preveni denaturarea concurenței între statele membre și în cadrul sectorului bancar comunitar, cât și pentru a se limita motivația băncilor transfrontaliere de a exercita un arbitraj între diferitele măsuri de salvare naționale. Pentru a asigura coerența în toate statele membre în ceea ce privește identificarea activelor eligibile, ar trebui elaborate categorii („coșuri") de active care să reflecte gradul de depreciere existent. În anexa III sunt prevăzute mai multe orientări cu privire la definirea acestor categorii. Utilizarea unor astfel de categorii de active ar facilita compararea băncilor și a profilului de risc al acestora la nivelul întregii Comunități. Apoi, statele membre vor trebui să decidă care categorie de active ar putea fi acoperită și în ce măsură, sub rezerva analizei de către Comisie a gradului de depreciere al activelor alese.

34. Va fi necesară elaborarea unei abordări proporționale, pentru a permite acelor state membre al căror sector bancar mai este afectat și de alți factori, a căror magnitudine periclitează stabilitatea financiară (ca de exemplu spargerea unei bule pe propria piață imobiliară) să extindă eligibilitatea la categorii de active bine definite aferente amenințării sistemice, în urma unei justificări corespunzătoare, fără restricții cantitative.

([1]) Prin „circumstanțe imprevizibile" se înțelege acele circumstanțe care sunt imposibil de anticipat de către conducerea societății atunci când ia decizia de a nu participa la programul de salvare a activelor în perioada în care este admisă participarea și care nu sunt rezultatul neglijenței sau erorii conducerii societății sau al deciziilor luate de grupul din care face parte. Prin „circumstanțe excepționale" se înțelege circumstanțe care sunt oricum excepționale, indiferent de criza actuală. Statele membre care au intenția de a invoca astfel de circumstanțe notifică toate informațiile necesare Comisiei.

([2]) Aceasta pare fi abordarea pentru care s-a optat în SUA pentru Citigroup și Bank of America.

35. Ar putea fi avută în vedere prevederea unui grad mai mare de flexibilitate, permițând ca băncile să fie debarasate de activele depreciate care nu intră în aria de eligibilitate prevăzută la punctele 32, 33 și 34 fără a fi necesară o justificare anume pentru maximum 10-20 % din totalul activelor unei anumite bănci care face obiectul unui mecanism de salvare, având în vedere diversitatea circumstanțelor cu care se confruntă diferite state membre și bănci. Cu toate acestea, activele care nu pot fi considerate depreciate în prezent nu ar trebui să facă obiectul unui program de salvare. Salvarea activelor nu ar trebui să ofere o asigurare nelimitată împotriva viitoarelor consecințe ale recesiunii.

36. De regulă, cu cât criteriile de eligibilitate sunt mai ample și cu cât proporția din portofoliul băncii reprezentată de activele în cauză este mai mare, cu atât mai profunde vor trebui să fie restructurarea și remediile care să permită evitarea denaturărilor excesive ale concurenței. În orice caz, Comisia nu va considera drept eligibile pentru a intra sub incidența măsurilor de salvare activele înregistrate în bilanțul băncii beneficiare după o anumită dată-limită anterioară anunțării programului de salvare ([1]). Dacă nu s-ar proceda astfel, s-ar putea ajunge la arbitrajul activelor și s-ar crea un hazard moral inadmisibil prin faptul că băncile ar fi încurajate să nu evalueze în mod adecvat riscurile privind activitățile viitoare de creditare și alte investiții viitoare, repetând astfel tocmai greșelile care au declanșat criza actuală ([2]).

5.5. **Evaluarea activelor eligibile pentru salvare și stabilirea prețului**

37. O abordare corectă și consecventă în ceea ce privește evaluarea activelor, inclusiv a activelor care sunt mai complexe și mai puțin lichide, este esențială pentru a preveni denaturările excesive ale concurenței și pentru a evita participarea statelor membre la o cursă a subvențiilor. Evaluarea ar trebui să respecte o metodologie generală stabilită la nivel comunitar și ar trebui să fie coordonată *ex ante* îndeaproape de Comisie în toate statele membre pentru a se asigura o cât mai mare eficacitate a măsurii de salvare a activelor și pentru a reduce riscul denaturărilor și arbitrajului dăunător, în special în cazul băncilor transfrontaliere. Poate fi necesară utilizarea unor metodologii alternative pentru a ține seama de circumstanțe specifice privind, de exemplu, punerea la dispoziție în timp util a datelor relevante, cu condiția ca aceste metodologii să aibă un nivel echivalent de transparență. În orice caz, băncile eligibile ar trebui să își evalueze portofoliile zilnic și să divulge informații regulat și frecvent autorităților naționale și autorităților lor de supraveghere.

38. Atunci când evaluarea activelor pare a fi deosebit de complexă, pot fi luate în calcul abordări alternative, precum crearea unei „bănci bune”, caz în care statul ar achiziționa activele bune, și nu pe cele depreciate. O alternativă poate fi intrarea băncii în proprietatea statului (inclusiv naționalizarea acesteia) în vederea efectuării evaluării pe o perioadă mai lungă, în contextul restructurării băncii sau a lichidării ordonate a acesteia, eliminându-se astfel orice incertitudine cu privire la valoarea corectă a activelor în cauză ([3]).

39. Într-o primă etapă, activele ar trebui evaluate pe baza valorii de piață curente a acestora, atunci când este posibil. În general, orice transfer la un preț mai mare decât prețul pieței al activelor care fac obiectul unei scheme va constitui ajutor de stat. Valoarea de piață curentă poate fi însă destul de diferită de valoarea contabilă a activelor respective în circumstanțele actuale sau poate fi inexistentă în absența unei piețe (în cazul unor active valoarea poate fi practic zero).

40. Într-o a doua etapă, valoarea atribuită activelor depreciate în contextul unui program de salvare a activelor („valoarea de transfer”) va fi inevitabil mai mare decât prețurile curente ale pieței, pentru a obține efectul de salvare. Pentru a asigura coerența evaluării compatibilității ajutorului, Comisia ar avea în vedere o valoare a transferului care să reflecte valoarea economică pe termen lung subiacentă („valoarea economică reală”) a activelor pe baza fluxurilor de numerar subiacente și a unor orizonturi temporale mai mari, un reper acceptabil indicând compatibilitatea valorii ajutorului, care trebuie să fie limitată strict la minim. Vor trebui avute în vedere marje de ajustare uniforme aplicabile anumitor categorii de active pentru a aproxima valoarea economică reală a unor active care sunt într-atât de complexe încât ar fi imposibilă efectuarea unei previziuni a evoluției viitoare a acestora.

([1]) În general, Comisia consideră că stabilirea unei date-limită uniforme și obiective, ca de exemplu sfârșitul anului 2008, va asigura condiții de egalitate între bănci și între statele membre.

([2]) Atunci când este necesar, sprijinul acordat de stat în ceea ce privește riscurile aferente viitoarelor active poate fi abordat pe baza notificării garanției și cadrului temporar.

([3]) De exemplu, în cazul în cazul în care statul ar face swap de active contra obligațiuni guvernamentale la valoarea lor nominală, dar ar obține garanții eventuale din capitalul băncii, a căror valoare depinde de prețul la care se vor vinde activele depreciate.

41. Prin urmare, valoarea de transfer pentru măsurile de achiziționare sau asigurare a activelor ([1]) ar trebui să se bazeze pe valoarea lor economică reală. În plus, trebuie asigurată o remunerare adecvată a statului. Atunci când statele membre consideră că este necesar să utilizeze o valoare de transfer a activelor care depășește valoarea lor economică reală — în special pentru a evita insolvabilitatea tehnică — elementul de ajutor conținut de măsură este, la rândul său, mai mare. Acesta poate fi acceptat numai dacă este însoțit de o restructurare profundă și de prevederea unor condiții care să permită recuperarea acestui ajutor suplimentar într-o etapă ulterioară, de exemplu prin mecanisme de recuperare.

42. Procesul de evaluare, atât în ceea ce privește stabilirea valorii de piață, cât și a valorii economice reale, precum și remunerarea statului ar trebui să respecte aceleași principii și procese cu rol orientativ din anexa IV.

43. Atunci când analizează metodele de evaluare propuse de statele membre pentru măsurile de salvare a activelor și punerea lor în aplicare în anumite cazuri, Comisia va consulta grupuri de experți în domeniul evaluării ([2]). Comisia se va baza, de asemenea, pe expertiza organismelor existente la nivel Cominității, pentru a asigura coerența metodologiilor de evaluare.

5.6. **Gestionarea activelor care fac obiectul măsurilor de salvare**

44. Este la latitudinea statelor membre să aleagă din gama de opțiuni prevăzute în secțiunea 3 și în anexa II cel mai adecvat model pentru debarasarea băncilor de active, în funcție de amploarea problemei pe care o reprezintă activele depreciate, situația băncilor în cauză și considerentele de natură bugetară. Obiectivul controlului ajutorului de stat este asigurarea faptului că modelul selectat este de așa natură încât asigură un tratament egal și previne denaturările excesive ale concurenței.

45. Dacă aranjamentele specifice în materie de prețuri pot varia, caracteristicile lor distinctive nu ar trebui să aibă un impact semnificativ asupra repartizării adecvate a sarcinilor între stat și băncile beneficiare. Pe baza unei evaluări adecvate, mecanismul de finanțare global sub forma unei societăți de gestionare a activelor, unei asigurări sau unei soluții hibrid ar trebui să asigure faptul că banca va trebui să suporte aceeași proporție din pierderi. În acest context, se poate avea în vedere recurgerea la clauze de recuperare. În general, toate schemele trebuie să asigure faptul că băncile beneficiare suportă pierderile suferite prin transferul activelor (a se vedea punctul 50 de mai jos și nota de subsol 10).

46. Indiferent de model, pentru a facilita concentrarea eforturilor băncii în direcția recăpătării viabilității și pentru a preveni posibilele conflicte de interes, este necesar să se asigure o separare funcțională și organizațională clară între banca beneficiară și activele depreciate ale acesteia, în special în ceea ce privește conducerea acestora, personalul și clienții.

5.7. **Aspecte procedurale**

47. În anexa V sunt prevăzute recomandări detaliate cu privire la implicațiile acestor orientări asupra procedurii de acordare de ajutor de stat, atât în ceea ce privește notificarea inițială a ajutorului, cât și evaluarea planurilor de restructurare, atunci când este necesar.

6. **MĂSURI ULTERIOARE — RESTRUCTURARE ȘI RECĂPĂTAREA VIABILITĂȚII**

48. Principiile și condițiile din secțiunea 5 stabilesc cadrul pentru elaborarea unor măsuri de salvare a activelor în conformitate cu normele în materie de ajutoare de stat. În acest context, normele în materie de ajutoare de stat urmăresc asigurarea unui sprijin minim și cu un efect de denaturare cât mai mic pentru eliminarea riscurilor aferente unei categorii distincte de active ale băncilor beneficiare, pentru a pregăti o bază solidă pentru recăpătarea viabilității pe termen lung, fără sprijin din partea statului. Chiar dacă tratarea activelor depreciate conform principiilor de mai sus este un pas necesar pentru recăpătarea viabilității băncilor, nu este suficientă pentru atingerea acestui scop. În funcție de situația și caracteristicile fiecărei bănci, acestea vor trebui să ia măsuri adecvate, în propriul interes, pentru a evita reapariția unor probleme similare și pentru a asigura o profitabilitate durabilă.

([1]) În cazul măsurilor de asigurare, valoarea de transfer se înțelege a fi valoarea asigurată.
([2]) Comisia va apela la avizul unor astfel de grupuri de experți în domeniul evaluării într-un mod similar celui folosit în cadrul procedurii de ajutor de stat, care permite recurgerea la avizul unor experți externi.

49. Conform normelor în materie de ajutoare de stat, în special a celor privind ajutoarele de salvare și restructurare, salvarea activelor constituie o operațiune structurală și necesită o examinare atentă a trei condiții: (i) o contribuție adecvată a beneficiarului la costurile programului dedicat activelor depreciate; (ii) acțiuni adecvate care să garanteze recăpătarea viabilității și (iii) măsuri necesare pentru a remedia denaturările concurenței.

50. Prima condiție ar trebui în mod normal îndeplinită prin respectarea cerințelor prevăzute însecțiunea 5, în special divulgarea informațiilor, evaluarea, stabilirea prețului și repartizarea sarcinilor. Acest lucru ar trebui să asigure faptul că beneficiarul suportă cel puțin toate pierderile rezultate în urma transferului de active către stat. Atunci când acest lucru este practic imposibil, ajutorul poate fi totuși autorizat, în mod excepțional, cu condiția respectării unor cerințe mai stricte în privința celorlalte două condiții.

51. Cerințele referitoare la recăpătarea viabilității și necesitatea unor remedii pentru denaturarea concurenței vor fi stabilite de la caz la caz. În ceea ce privește a doua condiție, necesitatea de recăpătare a viabilității pe termen lung, ar trebui remarcat faptul că salvarea activelor poate contribui la atingerea acestui obiectiv. Analiza viabilității ar trebui să ateste situația curentă și prospectivă a adecvării capitalului băncii, după o evaluare și analiză complete ale factorilor posibili de risc ([1]).

52. Evaluarea de către Comisie a amplorii restructurării necesare după autorizarea inițială a măsurilor de salvare a activelor va fi stabilită pe baza următoarelor criterii: criteriile indicate în Comunicarea privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: *limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței*, proporția activelor băncii care fac obiectul salvării, prețul la care se transferă aceste active în comparație cu prețul pieței, caracteristicile specifice ale măsurilor de salvare utilizate, gradul total de expunere a statului față de activele băncii ponderate în funcție de risc, natura și sursa problemelor băncii beneficiare și soliditatea modelului de afaceri și a strategiei de investiții a băncii. Va ține seama, de asemenea, de orice garanție de stat sau recapitalizare de stat suplimentară, pentru a avea o imagine de ansamblu completă a situației băncii beneficiare ([2]).

53. Pentru a fi viabile pe termen lung, băncile trebuie să poată supraviețui fără sprijin din partea statului, ceea ce implică elaborarea unor planuri clare de rambursare a capitalului de stat primit și renunțarea la garanții de stat. În funcție de rezultatul acestei evaluări, restructurarea va trebui să includă o analiză aprofundată a strategiei și activității băncii, inclusiv, de exemplu, punerea accentului pe activitățile principale, reorientarea modelelor de afaceri, închiderea sau cesionarea unor divizii/filiale ale lor, operarea de schimbări în privința gestionării activelor și creanțelor și alte modificări.

54. Se va considera că este necesară o restructurare în profunzime atunci când, în urma unei evaluări adecvate a activelor depreciate în conformitate cu principiile prevăzute în secțiunea 5.5 și anexa IV, fără intervenția statului ar rezulta capital propriu negativ/insolvabilitate tehnică. Cererile repetate de acordare de ajutor și abaterea de la principiile generale prevăzute în secțiunea 5, vor indica, de regulă, necesitatea unei astfel de restructurări aprofundate.

55. Va fi necesară o restructurare aprofundată și în cazurile în care banca a primit deja ajutor de stat, indiferent de forma acestuia, care fie contribuie la acoperirea sau evitarea pierderilor, fie depășește per total 2 % din activele totale ponderate în funcție de risc ale băncii, luând în considerare în mod corespunzător caracteristicile specifice ale situației fiecărui beneficiar ([3]).

56. La stabilirea calendarului aplicării oricărei măsuri necesare pentru a restabili viabilitatea se va ține seama de situația specifică a băncii în cauză, precum și de situația globală a sectorului bancar, fără a amâna nejustificat ajustările necesare.

57. În al treilea rând, ar trebui examinat gradul în care sunt necesare măsuri compensatorii, pe baza denaturărilor concurenței care rezultă în urma acordării ajutorului. Acest lucru poate implica reducerea dimensiunii sau cesionarea unităților comerciale sau filialelor profitabile sau angajamente de natură comportamentală de limitare a expansiunii comerciale.

([1]) În măsura în care acest lucru este aplicabil, va trebui asigurată și respectarea criteriilor prevăzute la punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței.

([2]) În cazul băncilor care au deja obligația de a prezenta un plan de restructurare, ca urmare a faptului că au beneficiat anterior de ajutor de stat, un astfel de plan ar trebui să țină seama în mod corespunzător de noul ajutor și să ia în calcul toate opțiunile, de la restructurare la lichidarea ordonată.

([3]) Participarea la o schemă de garantare a creditelor autorizată, fără să fi fost necesar ca garanția să fie activată pentru a se acoperi pierderile, nu se ia în considerare în sensul prezentului punct.

58. Se va considera că sunt necesare măsuri de compensare dacă banca beneficiară nu îndeplinește condițiile stabilite în secțiunea 5, în special divulgarea informațiilor, evaluarea, stabilirea prețului și repartizarea sarcinilor.

59. Comisia va analiza amploarea măsurilor compensatorii necesare în funcție de evaluarea sa a denaturărilor concurenței care rezultă în urma acordării ajutorului și în special pe baza următorilor factori: valoarea totală a ajutorului, inclusiv a ajutorului acordat prin măsurile de recapitalizare și de garantare, volumul activelor depreciate care beneficiază de măsură, proporția pierderilor care rezultă din active, soliditatea generală a băncii, profilul de risc al activelor de care banca a fost debarasată, calitatea gestionării riscului de către bancă, nivelul ratelor de solvabilitate în absența ajutorului, poziția pe piață a băncii beneficiare și denaturările concurenței ocazionate de continuarea activităților comerciale ale băncii și impactul ajutorului asupra structurii sectorului bancar.

7. **DISPOZIȚIE FINALĂ**

60. Comisia aplică prezenta comunicare de la 25 februarie 2009, dată la care a aprobat în principiu conținutul acesteia, având în vedere contextul financiar și economic care a necesitat o acțiune imediată.

ANEXA I

Recomandările Eurosistem privind măsurile de sprijinire a activelor băncilor

Eurosistem a identificat șapte principii directoare care orientează măsurile de sprijinire a activelor băncilor:

1. *eligibilitatea instituțiilor*, care ar trebui să fie voluntară, acordându-se eventual prioritate, în cazul unor constrângeri financiare, instituțiilor cu o pondere importantă de active depreciate;
2. o *definiție* relativ largă *a activelor* care pot beneficia de sprijin;
3. *evaluarea activelor eligibile*, care este transparentă, se bazează de preferință pe o serie de abordări și criterii comune care trebuie adoptate în toate statele membre, pe avizul unor experți terți independenți, pe utilizarea unor modele care folosesc date microeconomice pentru a estima valoarea economică a pierderilor anticipate și probabilitățile asociate acestora, precum și marje de ajustare specifice activelor, aplicate valorii contabile a acestora, atunci când evaluarea valorii de piață este deosebit de greu de realizat sau atunci când situația impune măsuri prompte;
4. un grad adecvat de *partajare a riscurilor* ca element necesar al oricărei scheme, pentru a limita costurile suportate de guvern, pentru a furniza stimulentele adecvate instituțiilor participante și pentru a menține condiții de egalitate între aceste instituții;
5. o *durată* suficient de lungă a schemelor de sprijinire a activelor, care să corespundă eventual structurii scadențelor activelor eligibile;
6. *guvernarea instituțiilor*, care ar trebui să se ghideze în continuare după principii corporative și să favorizeze schemele care prevăd strategii bine-definite de ieșire; și
7. *condiționarea* schemelor de sprijin public de anumite criterii măsurabile, precum angajamentul de a continua să acorde credite pentru a răspunde în mod corespunzător cererii, în conformitate cu criteriile comerciale.

ANEXA II

Diferitele abordări pentru salvarea activelor și soluțiile utilizate pentru „băncile rele" în Statele Unite, Suedia, Franța, Italia, Germania, Elveția și Republica Cehă

I. **Abordări posibile**

În principiu, pot fi avute în vedere două abordări largi pentru gestionarea activelor care fac obiectul unor măsuri de salvare:

1. separarea activelor depreciate de activele „bune" în cadrul unei bănci sau al sectorului bancar în ansamblu. Pot fi avute în vedere mai multe variante ale acestei abordări. Pentru fiecare bancă ar putea fi creată o societate de gestionare a activelor („bancă rea" sau garanție de risc), prin care activele depreciate ar fi transferate unei persoane juridice distincte, activele urmând să fie gestionate în continuare de banca aflată în dificultate sau de o entitate distinctă, iar pierderile eventuale partajate între banca „bună" și stat. O altă variantă ar fi ca statul să înființeze o instituție de sine-stătătoare (numită adesea *„aggregator bank"*) care să cumpere activele depreciate ale băncilor individuale sau ale sectorului bancar în ansamblu, permițând astfel băncilor să își reia activitatea normală de creditare, fără a fi expuse riscului de depreciere a valorii activelor. Această abordare ar putea presupune de asemenea naționalizarea prealabilă, statul preluând astfel controlul asupra unora sau tuturor băncilor din sector înainte de a separa activele acestora în active „bune" și active „rele";

2. o schemă de asigurare a activelor, prin care băncile păstrează activele depreciate în bilanțul lor contabil, însă sunt indemnizate împotriva pierderilor de către stat. În cazul asigurării activelor, activele depreciate rămân în bilanțul contabil al băncilor, care sunt indemnizate de către stat împotriva unora sau tuturor pierderilor. O problemă specifică legată de asigurarea activelor constă în stabilirea primei adecvate pentru activele eterogene și complexe, care ar trebui să reflecte în principiu atât evaluarea, cât și profilul de risc al activelor asigurate. O altă problemă o reprezintă faptul că schemele de asigurare sunt greu de gestionat din punct de vedere tehnic atunci când activele asigurate sunt dispersate între un număr mare de bănci, în loc să fie concentrate în câteva bănci mai mari. În cele din urmă, faptul că activele asigurate rămân în bilanțul contabil al băncilor poate alimenta conflicte de interese și anula efectul psihologic important al separării clare a băncii „bune"de activele „rele".

II. **Experiența avută cu „băncile rele"**

În Statele Unite, a fost creată în 1989 *Resolution Trust Corporation (RTC)* ca societate de gestionare a activelor, deținută de stat. RTC a primit sarcina de a lichida activele (în principal activele imobiliare, inclusiv creditele ipotecare) care aparțineau caselor de economii și împrumut (*Savings and Loan Associations — „S&Ls"*) declarate insolvente de către *Office of Thrift Supervision*, ca urmare a crizei economiilor și creditelor (1989-1992). RTC a preluat, de asemenea, funcțiile de asigurare îndeplinite de fostul *Federal Home Loan Bank Board*. Între 1989 și jumătatea anului 1995, RTC a închis sau a dezmembrat 747 de astfel de case de economii care dețineau active cu o valoare totală de 394 miliarde USD. În 1995, atribuțiile sale au fost transferate *Savings Association Insurance Fund* din cadrul *Federal Deposit Insurance Corporation*. În total, costurile în sarcina contribuabililor au fost estimate la 124 miliarde USD la valoarea din 1995.

RTC opera prin așa-numitele „parteneriate de capital" (*equity partnership programs*). Toate parteneriatele de capital presupuneau dobândirea de către un partener din sectorul privat a unei participări într-un fond de active. Păstrându-și o participare în portofoliile de active, RTC a putut să participe la profiturile extrem de ridicate realizate de investitorii de portofoliu. În plus, parteneriatele de capital au permis RTC să beneficieze de pe urma activităților de gestionare și lichidare efectuate de partenerii lor din sectorul privat, iar structura i-a permis să asigure o aliniere a stimulentelor superioară celei care există de obicei într-o relație mandatar/mandatat. Diferitele forme de parteneriat de capital sunt următoarele: fond de investiții multiple (*Multiple Investment Fund*) (parteneriate limitate și selectate, portofoliu neidentificat de active), fond ipotecar de tip N (*N-series and S-series Mortgage Trusts*)(„nonperforming" — neperformant) și S („small" — mic) (licitație pentru un portofoliu identificat de active), fond fiduciar (*Land Fund*) (care să obțină profit de pe urma recuperării și dezvoltării pe termen mai lung a terenurilor) și parteneriat JDC (*„Judgements, Deficiencies and Chargeoffs"*) (selectarea partenerului general pe baza unui „concurs de frumusețe" pentru creanțe negarantate sau de o valoare discutabilă).

În Suedia, au fost înființate două societăți de gestionare a activelor băncilor — *Securum* și *Retriva* — pentru a gestiona împrumuturile neperformante ale instituțiilor financiare în contextul politicii de rezolvare a crizei financiare din 1992-1993. Activele unei bănci aflate în dificultate au fost separate în active „bune" și active „rele", cele din urmă fiind apoi transferate către una din societățile de gestionare a activelor, în special către *Securum*. O caracteristică importantă a programului suedez a fost aceea de a forța băncile să facă publice toate informațiile privind pierderile anticipate din împrumuturi și să atribuie valori realiste bunurilor imobiliare și altor active. În acest sens, Autoritatea de supraveghere financiară a înăsprit regulile de definire a pierderilor probabile din împrumuturi, precum și de evaluare a bunurilor imobiliare. Pentru a permite o evaluare uniformă a bunurilor imobiliare deținute de băncile care cer sprijin, autoritatea a instituit un comitet de evaluare, alcătuit din experți imobiliari. Valorile scăzute de piață atribuite activelor în temeiul normelor de verificare prealabilă (*due diligence*) au contribuit cu succes la stabilirea unui nivel minim pentru valorile activelor. Cum participanții

de pe piață nu se așteptau la o scădere a prețurilor sub acel nivel, tranzacționarea a fost menținută ([1]). Pe termen lung, cele două societăți de gestionare a activelor băncilor s-au dovedit eficiente, în sensul în care costul bugetar al măsurilor de sprijinire a sistemului financiar a fost în mare măsură compensat de veniturile primite de societățile de gestionare a activelor din lichidarea activelor deținute.

În Franța, în anii 90 a fost creat un organism public care beneficia de o garanție instituțională nelimitată din partea statului pentru a prelua și lichida în timp activele „rele" ale Credit Lyonnais. „Banca rea" a finanțat achiziția activelor prin intermediul unui împrumut de la Credit Lyonnais. Aceasta din urmă a putut, prin urmare, să evite înregistrarea de pierderi din active și să elibereze capital pentru un număr echivalent de active ponderate la risc, întrucât, având în vedere garanția statului, împrumutul acordat „băncii rele" putea beneficia de o ponderare la risc de 0 %. Comisia a aprobat „banca rea" ca ajutor de restructurare. O caracteristică a modelului consta în separarea netă între „banca bună" și „banca rea" pentru a preveni conflictele de interes și aplicarea clauzei de „îmbunătățire a situației financiare" profitului „băncii bune", în beneficiul statului. După câțiva ani, banca a fost privatizată cu succes. Cu toate acestea, transferul activelor către „banca rea" la valoarea lor contabilă a permis acționarilor sa nu-și asume răspunderea pentru pierderi și, în timp, a antrenat costuri ridicate pentru stat.

Câțiva ani mai târziu, în Italia, Banco di Napoli a fost divizată într-o „bancă rea" și o „bancă bună" după ce acționarii existenți au absorbit pierderile și s-a procedat la o recapitalizare de către Trezorerie suficientă ca să mențină banca pe linia de plutire. Banco Napoli a finanțat achiziția de către „banca rea" a activelor actualizate, dar în continuare depreciate, prin intermediul unui împrumut subvenționat de Banca Centrală și contragarantat de Trezorerie. Banca astfel „curățată" a fost privatizată un an mai târziu. Nici în cazul Credit Lyonnais, nici în cazul Banco di Napoli nu au existat cheltuieli bugetare imediate de la Trezorerie pentru achiziționarea activelor „rele" în afară de furnizarea de capital băncilor.

O formă atenuată de „bancă rea" a fost folosită recent de Germania pentru a rezolva problema activelor „rele" ale *Landesbanken*. În cazul SachsenLB, beneficiarul a fost vândut ca societate în activitate, după ce activele sale „rele", în valoare de aproximativ 17,5 miliarde EUR, au fost transferate către un vehicul investițional („*special purpose vehicle*") cu scopul păstrării acestora până la scadență. Fostul proprietar, landul Saxonia, a acordat o garanție împotriva pierderilor de aproximativ 17 % din valoarea nominală, aceasta fiind considerată valoarea maximă absolută a eventualelor pierderi într-o simulare de criză (scenariul de referință a fost estimat la numai 2 %). Noul proprietar și-a asumat cea mai mare parte a refinanțării și a acoperit riscul restant. S-a considerat că valoarea ajutorului va acoperi cel puțin valoarea scenariului pesimist, estimat la aproximativ 4 %. În cazul WestLB, un portofoliu de active în valoare de 23 miliarde EUR a fost transferat către un vehicul investițional și acompaniat de o garanție guvernamentală de 5 miliarde EUR, care să acopere eventualele pierderi și să protejeze bilanțul contra ajustării valorii activelor în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară (IFRS). Acest lucru a permis WestLB să-și protejeze bilanțul față de volatilitatea pe piață a activelor. A fost plătit statului un comision de garantare de 0,5 %. Garanția de risc este încă valabilă și este considerată ca fiind ajutor de stat.

În Elveția, guvernul a creat un nou fond în care UBS a transferat un portofoliu de active toxice evaluat de un terț înaintea transferului. Pentru a asigura finanțarea acestui fond, Elveția a infuzat mai întâi capital în UBS (sub formă de titluri convertibile în acțiuni UBS), pe care UBS l-a scos din contabilitate imediat și l-a transferat în fond. Restul finanțării fondului a fost asigurat printr-un împrumut de la Banca Națională a Elveției.

Spre sfârșitul anilor 90, condițiile de creditare practicate de băncile din Cehia față de societăți erau extrem de laxe. Băncile din Cehia au suferit pierderi extrem de importante ca urmare a acestui lucru și, spre sfârșitul anilor 90, guvernul a trebuit să intervină să le salveze. Curățarea bilanțului băncilor s-a desfășurat în mai multe etape în vederea creării unui sector bancar sănătos.

În februarie 1991, guvernul ceh a creat o bancă de consolidare (Konsolidační banka, KOB) care să preia împrumuturile neperformante din sectorul bancar acumulate înainte de 1991 — de exemplu datoriile moștenite de la economia planificată centralizat, în special cele legate de schimburile comerciale cu blocul sovietic. În septembrie 2001, banca specială s-a transformat într-o agenție care trebuia, de asemenea, să absoarbă împrumuturile neperformante legate de creditele „noi și inovatoare" (în special credite pentru privatizare, creditele neperformante și creditele frauduloase).

Începând din 1991, băncile mai mari au scăpat de împrumuturile rele și, din 1994, accentul s-a deplasat spre băncile de mai mici dimensiuni. În special, falimentul Kreditní banka în august 1996 și retragerile masive de la Agrobanka care i-au urmat au pus în dificultate sistemul bancar din Cehia. Programele implicate nu au permis decât o creștere temporară a participării statului în sectorul bancar în 1995 și din nou în 1998, datorită revocării licenței Agrobanka. Pe ansamblu, participarea statului în sectorul bancar a crescut, de la 29 % în 1994, la 32 % la sfârșitul anului 1995.

În plus, pentru a sprijini băncile mici, un alt program — programul de stabilizare — a fost aprobat în 1997. Acesta a constat în principal în înlocuirea activelor de slabă calitate prin infuzie de lichidități în valoare de până la 110 % din capitalul fiecărei bănci participante prin achiziționarea activelor de slabă calitate de la bancă prin intermediul unei societăți speciale numite Česká finanční, activele restante fiind apoi răscumpărate într-un interval de timp de 5 până la 7 ani. Șase bănci au aderat la acest program, însă cinci dintre acestea au fost excluse pe motiv că nu au respectat criteriile care le-au fost impuse și, ulterior, și-au încetat activitatea. Astfel, programul de stabilizare nu a fost încununat de succes și a fost sistat.

([1]) Acest lucru este în contrast evident cu politica japoneză de stabilire a unor valori prea mari pentru activele „rele", înghețând astfel piața imobiliară pentru aproximativ o decadă.

Până la sfârșitul anului 1998, fuseseră acordate 63 de licențe bancare (dintre care 60 înainte de sfârșitul anului 1994). De la sfârșitul lunii septembrie 2000, 41 de bănci și sucursale de bănci străine au rămas în activitate, 16 au făcut obiectul unor proceduri extraordinare (8 în lichidare, 8 implicate în procedura de faliment), 4 fuzionaseră cu alte bănci, iar licența uneia dintre băncile străine fusese revocată întrucât nu fusese capabilă să își înceapă activitatea. Dintre cele 41 de organisme rămase (inclusiv CKA), 15 erau bănci autohtone, iar 27 erau bănci străine, inclusiv filiale și sucursale străine.

În mai 2000, au intrat în vigoare Legea privind falimentul și concordatul, cu amendamentele ulterioare, și Legea privind licitațiile publice, legi destinate să accelereze procedura de faliment și să asigure un echilibru între drepturile creditorilor și cele ale debitorilor, permițând unor firme sau persoane juridice specializate să acționeze ca administratori în cadrul procedurii de faliment și oferind posibilitatea negocierii unor acorduri extrajudiciare.

ANEXA III

Definiția categoriilor („coșurilor") de active eligibile și divulgarea de informații complete privind activele depreciate, precum și privind toate activitățile băncilor

I. **Definiția categoriilor („coșurilor") de active eligibile**

Definiția coșurilor de active financiare depreciate ale băncilor ar trebui să reprezinte un numitor comun bazat pe categorii deja utilizate pentru:

1. raportarea și evaluarea prudențială (pilonul 3 — Basel = anexa XII la Directiva privind cerințele de capital; FINREP și COREP);
2. raportarea și evaluarea financiară (mai ales IAS 39 și IFRS 7);
3. raportarea ad hoc specializată privind criza creditelor: activitatea FMI, a Forumului pentru stabilitate financiară (FSF), a dlui Roubini și a Comitetului european al inspectorilor bancari (CEBS) în domeniul transparenței.

Folosirea unui numitor comun bazat pe categoriile existente de raportare și evaluare pentru a defini coșurile de active va:

1. evita să impună băncilor sarcini suplimentare de raportare;
2. face posibilă evaluarea coșurilor de active depreciate ale băncilor individuale pe baza estimărilor comunitare și mondiale (care pot fi relevante pentru stabilirea „valorii economice" într-un anumit moment); și
3. furniza puncte de plecare obiective (certificate) pentru evaluarea activelor depreciate.

Având în vedere considerentele anterioare, Comisia sugerează folosirea următoarelor coșuri de active financiare ca punct de plecare pentru stabilirea „valorii economice" și a măsurilor de salvare a activelor depreciate:

Tabel 1

I. **Instrumente financiare structurate/securitizate**

	Tip de produs	Categoria contabilă	Baza de evaluare a schemei			Observații
			Valoarea de piață	Valoarea economică	Valoarea de transfer	
1	RMBS	FVPL/AFS (*)				Subclasificate după: zona geografică, senioritatea tranșelor, ratingurile, activele asociate subprimelor sau creditelor Alt-A sau alte active suport, scadența/data emiterii creditului (*vintage*), provizioane și anulări ale datoriilor
2	CMBS	FVPL/AFS				
3	CDO	FVPL/AFS				
4	ABS	FVPL/AFS				
5	Creanțe comerciale	FVPL/AFS				
6	Alte tipuri de credite	FVPL/AFS				
			Total			

II. **Împrumuturi nesecuritizate**

	Tip de produs	Categoria contabilă	Baza de evaluare a schemei			Observații
			Cost (**)	Valoarea economică	Valoarea de transfer	
7	Credite către societăți	HTM/L&R (*)	Cost (**)			Subclasificare după: zona geografică, riscul de credit al contrapartidei (PD), diminuarea riscului de credit (garanție) și structuri ale scadenței; provizioane și anulări ale datoriilor
8	Credite pentru locuințe	HTM/L&R	Cost			
9	Alte credite pentru nevoi personale	HTM/L&R	Cost			
			Total			

(*) FVPL = Fair value through profit and loss = trading portfolio + fair value option); (valoarea justă conform contului de profit și pierdere = portofoliu de tranzacționare + opțiunea de evaluare la valoarea justă); AFS = available for sale (disponibil în vederea vânzării), HTM = Held to Maturity (păstrat până la scadență), L&R = loans and receivables (împrumuturi și creanțe).

(**) Prin cost se înțelege valoarea contabilă a împrumuturilor minus deprecierea.

II. **Divulgarea de informații complete privind activele depreciate și activitățile conexe**

Pe baza coșurilor de active din tabelul 1, informațiile furnizate privind activele depreciate ale unei bănci, care ar trebui să beneficieze de o măsură de salvare, ar trebui să cuprindă detalii suplimentare, astfel cum se sugerează în coloana de observații din tabelul 1.

Pe baza bunelor practici observate de Comitetul European al inspectorilor bancari ([1]) (CEBS) în ceea ce privește divulgarea de informații privind activitățile afectate de turbulențele de pe piețe, informațiile privind activitățile bancare legate de activele depreciate care vor fi integrate în analiza de viabilitate menționată în secțiunea 5.1 ar putea fi structurate după cum urmează:

Tabel 2

Bune practici observate de CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Informații privind cele mai bune practici
Modelul de afaceri	
— Descrierea modelului de afaceri (adică a motivelor intrării în afaceri și a contribuției la procesul de creare de valoare) și, după caz, a oricăror modificări efectuate (de exemplu ca urmare a unei crize). — Descrierea strategiilor și obiectivelor. — Descrierea importanței activităților și a contribuției la activitatea de afaceri (inclusiv o analiză în termeni cantitativi). — Descrierea tipului de activități, inclusiv o descriere a instrumentelor, precum și a funcționării acestora și a criteriilor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească instrumentele/investițiile. — Descrierea rolului și a gradului de implicare a instituției, respectiv a angajamentelor și a obligațiilor.	— Activități (SPE) (*). — Natura expunerii [sponsor, furnizor de lichidități și/sau ameliorare a bonității (*credit enhancement provider*)] (SPE). — Analiză calitativă privind politica (LF).
Riscuri și gestionarea riscurilor	
— Descrierea naturii și a gradului de risc asociat activităților și instrumentelor. — Descrierea practicilor de gestionare a riscului relevante pentru activități, a oricărui punct slab identificat, precum și a oricăror măsuri de remediere care au fost întreprinse în acest sens. — În contextul crizei actuale, o atenție deosebită ar trebui acordată riscului de lichiditate.	
Impactul crizei asupra rezultatelor	
— Descrierea calitativă și cantitativă a rezultatelor, cu accent pe pierderi (dacă este cazul) și pe deprecierea valorii activelor care poate afecta rezultatele. — Defalcarea deprecierilor/pierderilor pe tipuri de produse și instrumente afectate de criză (CMBS, RMBS, CDO, ABS și LBO, clasificate suplimentar după diferite criterii). — Descrierea motivelor și a factorilor responsabili de impactul respectiv. — Compararea (i) impactului între diferite perioade (relevante) și (ii) a soldurilor contului de profit și pierdere înainte și după impactul crizei. — Operarea unei distincții între deprecierea sumelor realizate și a celor nerealizate. — Descrierea influenței pe care a avut-o criza asupra cursului acțiunilor societății. — Divulgarea de informații privind riscul maxim de pierdere și descrierea modului în care situația instituției ar putea fi afectata de accentuarea crizei sau de redresarea piețelor. — Divulgarea de informații privind impactul variației spreadului de credit al pasivelor proprii asupra rezultatelor și privind metodele utilizate pentru stabilirea acestui impact.	— Schimbarea expunerii față de perioada anterioară, inclusiv vânzările și deprecierile (CMB/LF)

([1]) Sursa: Raportul CEBS (Comitetul european al inspectorilor bancari) privind transparența băncilor în raport cu activitățile și produsele afectate de turbulențele recente ale piețelor, 18 iunie 2008.

Bune practici observate de CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Informații privind cele mai bune practici
Niveluri și tipuri de expunere	
— Valoarea nominală (sau costul amortizat) și valorile juste ale expunerilor exigibile. — Informații privind protecția creditului (de exemplu prin swapuri pe risc de credit) și efectul acesteia asupra expunerilor. — Informații privind numărul de produse. — Informații detaliate privind expunerile, clasificate după: — nivelul de senioritate a tranșelor, — nivelul de calitate a creditului [de exemplu ratingurile, ratingul *investment grade*, data emiterii creditului (*vintage*)], — originea geografică, — dacă expunerile au fost inițiate, menținute, depozitate (*warehoused*) sau achiziționate de societăți, — caracteristicile produsului: de ex. ratingurile, ponderea creditelor ipotecare subprime, ratele de actualizare, punctele de atașare (*attachment points*), spreadurile, finanțarea, — caracteristicile activelor suport: de ex. data emiterii creditului (*vintage*), raportul împrumut/valoare totală, informațiile privind drepturile care le grevează, durata de viață medie ponderată a activelor suport, ipoteze privind viteza de rambursare anticipată, pierderile de credit anticipate. — Fișe ale variațiilor expunerilor între perioadele de raportare relevante și motivele subiacente (vânzări, cesiuni, cumpărări etc.). — Analiza expunerilor care nu au fost consolidate (sau care au fost recunoscute în cursul crizei) și motivele conexe. — Expunerea față de asiguratorii monoline și calitatea activelor asigurate: — valorile nominale (sau costul amortizat) ale expunerilor asigurate, precum și valoarea protecției creditului cumpărată, — valorile juste ale expunerilor exigibile, precum și ale protecției creditului aferente, — valoarea deprecierilor și a pierderilor, diferențiate în valori realizate și valori nerealizate, — clasificarea expunerilor după rating sau contrapartidă.	— Dimensiunea vehiculului în raport cu expunerea totală a societății (SPE/CDO). — Garanții: tip, tranșe, ratingul creditului, sector industrial, repartizare geografică, scadență medie, data emiterii creditului (*vintage*) (SPE/CDO/CMB/LF). — Acoperiri, inclusiv expuneri la asiguratorii monoline, alte contrapartide (CDO). Bonitatea contrapartidelor de acoperire (CDO). — Împrumuturi globale, RMBS, instrumente derivate, altele (O). — Detalii privind calitatea creditului (precum ratingul creditului, raportul împrumut/valoarea totală, indicatorii de performanță) (O). — Schimbarea expunerii față de perioada anterioară, inclusiv vânzările și deprecierile (CMB/LF). — Distincția între vehiculele consolidate și cele neconsolidate. Motivul de consolidare (dacă este cazul) (SPE). — Expunere finanțată și angajamente nefinanțate (LF).
Politici contabile și aspecte legate de evaluare	
— Clasificarea tranzacțiilor și a produselor structurate în scopuri contabile și tratamentul contabil al acestora. — Consolidarea SPE și a altor vehicule (precum VIE) și reconcilierea acestora cu produsele structurate afectate de criza subprimelor. — Divulgarea de informații detaliate privind valorile juste ale instrumentelor financiare: — instrumente financiare cărora le sunt aplicate valori juste, — ierarhia valorilor juste (o clasificare a tuturor expunerilor măsurate la valoarea justă conform unor niveluri diferite de ierarhie a valorilor juste și o clasificare în instrumente de trezorerie și instrumente derivate, precum și divulgarea de informații privind migrările între diferitele niveluri), — tratarea profiturilor din ziua 1 (inclusiv informații cantitative), — utilizarea opțiunii evaluării la valoarea justă (inclusiv condițiile de utilizare a acesteia) și valorile aferente (cu defalcările adecvate). — Divulgarea de informații privind tehnicile de modelare utilizate pentru evaluarea instrumentelor financiare, inclusiv analize privind: — descrierea tehnicilor de modelare și a instrumentelor cărora li se aplică, — descrierea proceselor de evaluare (inclusiv, în special, analiza ipotezelor și a factorilor de input pe care se bazează modelele), — tipul de ajustări aplicate pentru a reflecta riscul aferent modelului și alte incertitudini legate de evaluare, — sensibilitatea valorilor juste, și — simulările de criză.	— Metode de evaluare și factori determinanți principali (CDO). — Ajustările evaluării creditului pentru anumite contrapartide (CDO). — Sensibilitatea evaluării la modificări ale ipotezelor și ale datelor cheie (CDO).

Bune practici observate de CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Informații privind cele mai bune practici
Alte aspecte privind divulgarea de informații — Descrierea politicilor de divulgare a informațiilor și a principiilor utilizate pentru astfel de comunicări și pentru rapoartele financiare.	
Aspecte legate de prezentare — Informațiile relevante pentru înțelegerea implicării unei instituții într-o anumită activitate ar trebui, în măsura posibilului, să provină dintr-o singură sursă. — Atunci când informația este dispersată între mai multe părți sau surse, ar trebui furnizate referințe încrucișate clare pentru a permite cititorului interesat să navigheze între părți. — Din motive de claritate, informațiile cu caracter explicativ ar trebui, în măsura posibilului, să fie însoțite de tabele și scheme ilustrative. — Instituțiile ar trebui să se asigure că terminologia utilizată pentru a descrie instrumente și tranzacții financiare complexe este însoțită de explicații clare și adecvate.	

(*) În raportul SSG, fiecare caracteristică se referă la un tip specific de SPE sau la toate ca întreg, respectiv SPE (*Special Purpose Entities* — vehicule investiționale în general), LF (*Leveraged Finance* — finanțarea cu efect de levier, CMB (*Commercial Mortgage-Backed Securities* — titluri de valoare garantate cu credite ipotecare comerciale), O (*Other sub-prime and Alt-A Exposures* — alte expuneri de tip sub-prime sau Alt-A), CDO (*Collateralised Debt Obligations* — obligațiuuni garantate cu creanțe).

ANEXA IV

Principii și procese de evaluare și stabilire a prețului

I. **Metode și proceduri de evaluare**

În sensul măsurilor de salvare a activelor, activele ar trebui clasificate astfel cum se indică în tabelele ilustrative 1 și 2 din anexa III.

Stabilirea valorii economice reale în sensul prezentei comunicări (a se vedea secțiunea 5.5) ar trebui să se bazeze pe date observabile privind pieţele și pe ipoteze realiste și prudente privind fluxurile de trezorerie viitoare.

Metoda de evaluare care trebuie aplicată activelor eligibile ar trebui convenită la nivel comunitar și ar putea varia în funcţie de activele individuale sau coșurile de active avute în vedere. Ori de câte ori este posibil, o astfel de evaluare ar trebui reevaluată în raport cu piața, la intervale regulate de-a lungul duratei de viață a activului.

În trecut, au fost aplicate cu diferite grade de succes mai multe opțiuni de evaluare. Procedurile simple de licitație inversă s-au dovedit utile în cazul categoriilor de active pentru care valorile pieței sunt destul de sigure. Totuși, această abordare nu a permis evaluarea unor active mai complexe în Statele Unite. Procedurile de licitație mai sofisticate sunt mai potrivite în situația în care există un grad de incertitudine mai mare privind valorile de piață și este nevoie de o metodă mai exactă de identificare a prețului fiecărui activ. Din păcate, conceperea unor astfel de metode nu este simplă. Alternativa calculelor bazate pe modele în cazul activelor complexe prezintă dezavantajul de a fi sensibilă la ipotezele de bază ([1]).

Opțiunea aplicării unor marje uniforme de ajustare în vederea evaluării pentru toate activele complexe simplifică procesul de evaluare în general, cu toate că are drept rezultat o stabilire mai puțin exactă a prețului activelor individuale. Băncile centrale au o experiență solidă în ceea ce privește criteriile și parametrii care pot fi aplicați garanțiilor constituite în cadrul refinanțării și care ar putea servi drept referință utilă.

Oricare ar fi modelul ales, procesul de evaluare și, în special, evaluarea probabilității unor pierderi viitoare ar trebui să se bazeze pe simulări de criză riguroase, având în vedere scenariul unei recesiuni globale prelungite.

Evaluarea trebuie să se bazeze pe standarde și criterii de referință recunoscute internațional. O metodă comună de evaluare, convenită la nivel comunitar și pusă în aplicare în mod coerent de statele membre, ar putea să contribuie semnificativ la liniștirea temerilor legate de amenințările la adresa aplicării unor condiții egale, ca urmare a implicațiilor potențial importante pe care le-ar putea avea existența unor sisteme de evaluare divergente. Atunci când evaluează metodele de evaluare propuse de statele membre pentru măsurile de salvare a activelor, Comisia va consulta, în principiu, grupuri de experți în domeniul evaluării ([2]).

II. **Stabilirea prețului sprijinului statului pe baza evaluării**

Evaluarea activelor trebuie delimitată de stabilirea prețului pentru o măsură de ajutor. O achiziție sau asigurare evaluate pe baza valorii de piață actuale stabilite sau a „valorii economice reale", ținând cont de previziunile privind fluxurile de trezorerie viitoare în eventualitatea păstrării până la scadență, va depăși adesea, în practică, capacitatea prezentă a băncilor beneficiare de a-și repartiza sarcinile ([3]). Obiectivul stabilirii prețului trebuie să se bazeze pe o valoare de transfer cât mai apropiată posibil de valoarea economică reală identificată. Cu toate că presupune un avantaj în comparație cu valoarea de piață actuală, reprezentând, astfel, un ajutor de stat, stabilirea prețului pe baza „valorii economice reale" poate fi percepută ca având un efect de contrabalansare a exagerărilor actuale ale pieței, alimentate de criza actuală, și care au dus la deteriorarea sau chiar prăbușirea anumitor piețe. Cu cât este mai mare deviația posibilă a valorii de transfer față de „valoarea economică reală" și, astfel, valoarea ajutorului, cu atât este mai mare nevoia de măsuri corectoare pentru a garanta un preț exact în timp (de exemplu, prin intermediul clauzelor privind îmbunătățirea situației financiare) și de o restructurare mai profundă. Abaterea acceptată față de rezultatul evaluării ar trebui să fie mai mică în cazul activelor a căror valoare poate fi stabilită pe baza unor date de piață fiabile decât în cazul acelora pentru care piețele sunt în criză de lichidități. Nerespectarea acestor principii ar reprezenta un argument puternic în favoarea necesității unei restructurări profunde și a unor măsuri compensatorii sau chiar a unei lichidări ordonate.

În orice caz, orice stabilire a prețului măsurilor de salvare a activelor trebuie să includă o remunerare a statului care să țină seama în mod corespunzător de posibilitatea ca pierderile viitoare să fie mai severe decât previziunile în contextul stabilirii „valorii economice reale" și de orice riscuri suplimentare rezultate din stabilirea unei valori de transfer superioare valorii economice reale.

O astfel de remunerare poate fi oferită prin stabilirea unui preț de transfer al activelor inferior „valorii economice reale" într-o măsură suficientă pentru a permite o compensare corespunzătoare pentru risc sub forma unui potențial de creștere proporțional sau prin ajustarea corespunzătoare a comisionului de garantare.

([1]) În orice caz, o licitație nu ar fi posibilă decât pentru clase omogene de active și atunci când există un număr suficient de mare de vânzători potențiali. În plus, un preț de rezervă ar trebui introdus pentru a asigura protejarea intereselor statului și un mecanism de recuperare în cazul în care pierderile finale depășesc prețul de rezervă, astfel încât să se garanteze o contribuție suficientă a băncii beneficiare. Pentru a evalua astfel de mecanisme, vor trebui prezentate scenarii comparative cu scheme alternative de garantare/cumpărare, inclusiv simulări de criză, pentru a garanta echivalența lor financiară la nivel mondial.

([2]) Comisia va cere avizul unor astfel de grupuri de experți în domeniul evaluării în același mod ca și în cadrul procedurii de ajutor de stat, care permite recurgerea la avizul unor experți externi.

([3]) A se vedea secțiunea 5.2.

Stabilirea rentabilității țintă necesare ar putea să se „inspire" din remunerarea care ar fi fost necesară pentru măsurile de recapitalizare, proporțională cu efectul măsurii propuse de salvare a activelor asupra capitalului. Acest lucru ar trebui să fie în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: *limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței*, ținând în același timp cont de caracteristicile specifice ale măsurilor de salvare a activelor, în special de faptul că acestea pot presupune o expunere mai mare la infuzii de capital ([1]).

Sistemul de stabilire a prețului ar putea de asemenea să includă warrante pe acțiunile băncilor egale ca valoare cu activele (ceea ce înseamnă că un preț mai mare plătit ar putea determina o participație la capitalul propriu mai mare). Un model pentru un astfel de sistem de stabilire a prețului ar putea fi un scenariu de cumpărare a activelor în care aceste warrante sunt returnate băncii odată ce activele sunt vândute de „banca rea" și dacă au adus rentabilitatea țintă necesară. În cazul în care activele nu au o astfel de rentabilitate, banca ar trebui să plătească diferența în numerar pentru a obține rentabilitatea țintă. În cazul în care banca nu plătește suma respectivă în numerar, statele membre vor vinde warrantele pentru a obține rentabilitatea țintă.

În cadrul unui scenariu de garantare a activelor, comisionul de garantare ar putea fi plătit sub formă de acțiuni cu o dobândă fixă cumulativă reprezentând rentabilitatea țintă. Atunci când garanția trebuie executată, statul membru ar putea folosi warrantele pentru a achiziționa acțiuni corespunzătoare sumelor care au trebuit acoperite de garanție.

Orice sistem de stabilire a prețului ar trebui să facă astfel încât contribuția totală a băncilor beneficiare să reducă intervenția netă a statului la minimul necesar.

([1]) Într-un scenariu de garantare a activelor, ar trebui să se țină de asemenea cont de faptul că, spre deosebire de măsurile de recapitalizare, nu se acordă lichidități.

ANEXA V

Procedura de ajutor de stat

Statele membre care notifică măsuri de salvare a activelor trebuie să furnizeze Comisiei informații complete și detaliate privind toate elementele relevante pentru evaluarea măsurilor de sprijin public în conformitate cu normele privind ajutorul de stat stabilite în prezenta comunicare ([1]). Aceste informații includ în special descrierea detaliată a metodei de evaluare și a felului în care se intenționează să fie pusă în aplicare, apelând la experți terți independenți ([2]). Aprobarea Comisiei va fi acordată pentru o perioadă de 6 luni, condiționată de angajamentul de a prezenta fie un plan de restructurare, fie o analiză de viabilitate pentru fiecare instituție beneficiară, în termen de 3 luni de la aderarea sa la programul de salvare a activelor.

Atunci când o bancă primește ajutor fie sub forma unei măsuri individuale, fie în cadrul unei scheme aprobate de salvare a activelor, statul membru trebuie să furnizeze Comisiei, cel târziu în notificarea individuală privind planul de restructurare sau analiza de viabilitate, informații detaliate privind activele care beneficiază de ajutor și evaluarea lor în momentul acordării unui astfel de ajutor individual, precum și privind rezultatele certificate și validate ale divulgării informațiilor privind deprecierea activelor care fac obiectul măsurii de salvare ([3]). Analiza completă a activităților și bilanțului băncii ar trebui furnizată cât mai curând posibil pentru a putea purta discuții privind natura și amploarea adecvată a restructurării cu mult înainte de prezentarea formală a planului de restructurare, în vederea accelerării acestui proces și a asigurării clarității și siguranței juridice cât mai curând posibil.

Pentru băncile care au beneficiat deja de alte forme de ajutor de stat, fie în cadrul unor scheme de garantare, swap de active sau recapitalizare sau al unor măsuri individuale aprobate, orice asistență acordată în cadrul schemei de salvare a activelor trebuie raportată mai întâi în conformitate cu obligațiile de raportare existente, astfel încât Comisia să aibă o imagine completă privind diferitele măsuri de ajutor de stat acordate unui beneficiar de ajutor individual și să poată aprecia eficacitatea măsurilor anterioare și contribuția pe care statul membru propune să o introducă într-o evaluare globală.

Comisia va reevalua ajutorul acordat în cadrul unei aprobări temporare în lumina caracterului adecvat al măsurilor de restructurare și remediere ([4]) propuse și își va exprima punctul de vedere privind compatibilitatea sa pentru perioade care depășesc 6 luni printr-o nouă decizie.

Statele membre trebuie să furnizeze de asemenea Comisiei, la fiecare șase luni, un raport privind funcționarea programelor de salvare a activelor și privind elaborarea planurilor de restructurare ale băncilor. Atunci când statul membru are deja obligația de a prezenta rapoarte privind alte forme de ajutor pentru bănci, un astfel de raport trebuie însoțit de informațiile necesare privind măsurile de salvare a activelor și planurile de restructurare ale băncilor.

([1]) Sunt încurajate contactele în faza de prenotificare.
([2]) A se vedea secțiunea 5.5 și anexa IV.
([3]) Trebuie furnizată o scrisoare din partea șefului autorității de supraveghere care să ateste rezultatele detaliate.
([4]) Pentru a facilita activitatea statelor membre și a Comisiei, aceasta din urmă va fi pregătită să analizeze notificări grupate ale unor cazuri de restructurare/lichidare similare. De asemenea, Comisia poate considera că nu este necesară prezentarea unui plan pentru simpla lichidare a unei instituții sau atunci când mărimea instituției este neglijabilă.